

constituit, ut in adventu Domini, et a Septuagesima A cappis amiciatur, eo quod niger color, poenitentiae usque in Pascha, clerus pulla veste, nigris scilicet et afflictioni, magis quam albus conveniat.

ANNO DOMINI DCCCCLXXIII.

JOANNES XIII PAPA.

NOTITIA HISTORICA.

(Apud MANSI, *Concil.* tom. XIX.)

Joannes Narniensis episcopus, post obitum Leonis pontificis pseudopapæ (vivente, an defuncto Benedicto quinto, incertum) factus est pontifex anno Domini 965, temporibus Ottonis et Nicephori Phocæ imperatorum. Qui cum initio pontificatus optimates Romanorum acrius fortasse quam oportebat insequeretur, eorum monitu ab Urbis præfecto captus, relegatus est in Campaniam. Sed dum imperatori Ottoni hæc innotuissent, ad vindicandam injuriam pontifici illatam, ipse in Italiam profectus est, restitutoque Joanne, de illius hostibus vindictam sumpsit istam, præfectum Urbis viventem curavit denudari, impositumque asino et utre redimitum, ad ludibrium circumduci, virgisque cædi, ac decem carceribus mancipari: cadaver defuncti præfecti, a quo Joannes papa Urbe ejectus erat, e sepulcro extractum in diversa loca distrahi ac dissipari præcepit. (REGINO.) Ad conversionem Polonorum Ægidium Tusculanum episcopum legatum a latere misit, data illi potestate regem Mieszislaum, qui per connubium Christianæ uxoris Dambrownchæ Bohemorum primi ducis filiae conversus erat, in fide cum populo stabiliendi, episcopatus erigendi, eaque faciendi quæ ad totius regni conversionem populique instructionem pertinere videntur.

Idem ad convertendos Wandalos, Willibaldum, Prochorium aliosque viros doctissimos emisit: « Qui et Meisconem monarcham (verba Stanislai Orichovii apud Sanderum De visibili monarchia, num. 695, refero) et genus nostrum illi subjectum sacri baptismatis undis ab originali culpa abluerent, et ex civitate diaboli ablutos et mundatos in civitatem Dei transferrent, in Christique Ecclesiam dicarent; quod etiam factum est. Nam illi viri sanctissimi Wandali (sive tu malis Poloniam dici) ingressi: prædicabant nobis Christum, et gratiam ejus, quo nos in communionem suorum Deus convocaverat, celebrabant: homines turmatim ad flumina confluentes baptizabant, idola ex Wandalia exterminabant. » Ottonem juniorem, magni illius Ottonis filium, imperatorem coronavit. Roma cum imperatore Capuam profectus, Capuensem Ecclesiam, eo quod se Roma fugatum honori-

ficè excepisset, digneque habuisset, et ab insidiis Pandulphi principis Capuani fideliter custodivisset, archiepiscopatus dignitate gratitudinis ergo insignivit. His peractis contigit, cum ad urbem revertisset, primariam Lateranensis ecclesiæ campanam, miræ magnitudinis, recens fusam, super campanile elevari, quam primum idem pontifex sacris ritibus Deo consecravit, atque nomine Joannis Baptistæ haud dubie, cui ipsa ecclesia dicata erat, nuncupavit. Agnoscunt illud et redarguunt novatores hæretici, quasi ille hoc suo exemplo posteros omnes pontifices et episcopos in illum errorem induisset, ut campanis sacramentum baptismatis impendendum esse crederent et docerent: sed falluntur imperiti cum non tam baptizentur quam prævia benedictione sacrisque ritibus, sicut etiam alia vasa sacra, cultui divino dicentur et censeantur; in qua consecratione imponuntur iis nomina, velut a cæteris campanis discernantur; vel saltem, quod magis ad pietatem conduceret, si voce alicujus sancti populus ad ecclesiam convocari diceretur.

Ad Theophanem Nicephori imperatoris Orientalis filiam Ottoni imperatori juniore desponsandam legationem misit, qua functus est Luitprandus Cremonensis episcopus. Sed cum Nicephorus coronatione duorum Ottonum graviter exacerbatus huic legationi nihil detulisset, Græca tamen fide, sub falso prætextu nuptiarum, legationem ipse ad Ottonem remisit, nuntians illi ut nuptias pararet, se cum filia brevi adfuturum. Cumque hac occasione exercitus Ottonis in nuptiis parandis occuparetur Orientales ex improvise militem imperatoris aggressi, eundem magna strage fugarunt. Verum quando ea victoria elati secundo eundem exercitum aggredierentur, innumera multitudo hostium cæsa fuit. Contigit hac de causa Nicephorum interfici, eique Joannem quemdam cognomento Zemises, ad imperium elevari. Qui paulo post quam imperator factus esset, occisi imperatoris Nicephori filiam ad Ottonem misit: quam ipse, ut ait Witichindus, statim filio tradidit, celebratisque magnifice nuptiis omnem Italiam super hoc Germaniam lætiores reddidit. Eadem a Joanne papa coronatam imperatricem fuisse testatur Sigebertus.

Per catenam sancti Petri, arreptitii collo circumdatam, dæmonem expulit. In Magdeburgensi civitate recens ab Ottone condita primum episcopum Adelbertum constituit. Cumque sedem apostolicam annos sex, menses undecim, et dies viginti quinque tenuisset, viii Idus Septembris obiit. Sepultus est in basilica Sancti Petri, ut videre est in ejus epitaphio.

Pontificis summi hic clauduntur membra Joannis,

*A Qui prudens pastor, persolvens debita mortis,
Isthic præmonuit moriens sua membra locari ;
Quo pietate Dei resolutus nexibus atris
Egregii Pauli meritis conscendat in æthra.
Inter apostolicos cælorum gaudia metat,
Gaudeat, exsultet sociatus cætibus almis.
Dicite corde pio relegentes carmina cuncti,
Christe tui famuli misertus, scelera purga,
Sanguine qui sancto redemisti crimine mundum.*

JOANNIS XIII PAPÆ EPISTOLÆ ET DECRETA.

I.

JOANNES XIII CANONICORUM BONONIENSIVM
IMMUNITATEM CONFIRMAT.

(Anno 967.)

[MANSI, *Concil.* XVIII, 509.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei.

Cum ego Joannes, sanctæ et apostolicæ Romanæ Ecclesiæ tertius decimus papa, residerem in Ravennate civitate una cum meis et Italicis episcopis, adfuerunt præsentis nostræ religiosi presbyteri et diaconi sanctæ Bononiensis Ecclesiæ, ac pro universo clero canonicæ congregationis humo prostrati, nostros osculantes pedes, obtulerunt epistolam tuitionis sanctæ recordationis domini Leonis V papæ, ut nullam donationem vel redditum publicum facerent. Unde compuncti divina misericordia ad eorum petitionem commodavimus sensum ; et ideo a præsentis decima indictione omnibus ducibus, marchionibus, comitibus iudicibusque, et universo populo a magno usque ad parvum in Bononiensi oppido commorantibus, dilectis fidelibus nostris notum esse volumus, ut omnes Bononiensis Ecclesiæ filii, id est sacerdotes, et levitæ, seu cunctus clerus ingesserunt nostro apostolatui, vim ac violentiam perpeti in suis facultatibus, et rebus, et possessionibus, et publica ab illis exigi servitia, tam in ecclesiasticis quam in suis mobilibus et immobilibus substantiis ; quod contra omnium statuta sanctorum Patrum et canonicam auctoritatem esse cerneretur. Quare illorum calamitatibus condolentes, per has nostras litteras omnino interdiciamus et prohibemus, eorum nihil ab eis vel successoribus illorum exigi ab aliqua magna parvaque persona, quæ illis jure et legaliter compertum [competunt ?]. Insuper interdiciamus ut nec portaticum, neque ri-

B paticum, aut teloneum, sive ostaticum, neque paratam, vel sacramentum, quod dici nefas est, faciant. Sed sine aliquorum hominum, publicas sibi gerentium actiones, perturbatione atque molestia persistere securi, quietique nullam sustinentes violentiam in suis facultatibus, vel omnibus rebus tam mobilibus quam immobilibus, tam de suis propriis quam etiam de ecclesiasticis, sed in Dei servitio et laudibus quieti et pacifici perseverent, quatenus pro nobis et cuncto populo Christiano securi Dominum quotidie exorent.

Datum xviii Kal. Maii, pontificatus nostri anno 2, Ottonis imperatoris an. 6 indictione suprascripta.

II.

C JOANNES PAPÆ VIII BULLA PRO INSTITUTIONE ARCHIEPISCOPATUS MAGDEBURGENSIS (1).

(Anno 967.)

[Apud MANSI, *Concil.* tom. VIII, col. 509.]

JOANNES episcopus, servus servorum Dei, episcopus urbis Romæ, archiepiscopis, episcopis et cunctis timentibus Deum, omnique cætui Christianorum.

D Notum esse volumus qualiter, inspirante sancto Spiritu, meritisque apostolorum principis Petri, et vasis electionis sanctissimi Pauli, ac millia millium martyrum Christi, Roma caput totius mundi, et Ecclesia universalis ab iniquis pone pessumdata, a Domino Ottone Augusto imperatore, a Deo coronato Cæsare, et magno et ter benedicto, anno apostolatus nostri secundo, ipsiusque prænominali nostri spiritualis filii sanctissimi imperii sexto, erecta est, et in pristinum honorem omni reverentia redacta. Ipso namque anno una nobiscum, favente et consentiente invictissimo prædicto imperatore, acta est magna synodus Ravennæ in

(1) Archiepiscopatus Magdeburgensis instituendi opus sub Joanne XII cœptum sed nondum absolutum, tandem in duplici Ravennatensi concilio peractum fuit. Horum conciliorum aliud Aprili mense anni 967 habitum est, eidemque adfuit cum Ottone I imperatore Joannes pontifex, a quo data est pro

ca erectione bulla subsequens. Conciliare vero decretum, quod potius dicendum esset stipulatio conventionis inter episcopum Halberstadensem et eos quorum intererat ut archiepiscopatus ille erigeretur, ad concilium Ravennatense alterum anni 968 pertinet.